

УДК 619:618.19-002.636.22/28
МІКРОАНАТОМІЧНА КАРТИНА ПАРЕНХІМИ МОЛОЧНОЇ ЗАЛОЗИ
КОРІВ В ПЕРІОД ІНВОЛЮЦІЇ В НОРМІ ТА ПРИ МАСТИТІ

Роман Л.Г., канд-т. вет. наук

Одеський державний аграрний університет

Наведені дані гістоструктурних змін в паренхімі молочної залози сухостійних корів під час інволюції в здорових та уражених маститом чвертях вим'я.

Ключові слова: постлактаційний мастит, інволюція, сухостійні корови.

Мастит залишається однією з серйозних проблем в молочному скотарстві. Економічні збитки тваринництву складають приблизно 70% сумарних втрат від хвороб [1,2]. В доступній літературі ми знайшли лише поодинокі дані про гістоструктурні та патологоанатомічні зміни вим'я корів в сухостійний період [3,4].

Метою наших досліджень було встановлення гістоструктурних змін в паренхімі молочної залози під час інволюції в нормі та при запаленні.

Матеріали та методи: Роботу виконували на кафедрі нормальної та патологічної анатомії ОДАУ в СПК «Родина» Саратського району Одеської області на коровах червоної степової породи.

Для встановлення впливу маститного процесу на гістоструктуру молочної залози на 30-у добу сухою з хворої та сміжної здорової чвертей вим'я методом прижиттєвої біопсії за М.Г.Миролюбовим (1975) отримали 10 зразків паренхіми. Гістодослідження проводили по методу Колеснікова (1971). З кожної ділянки готували по п'ять парафінових зрізів і фарбували гематоксилін-еозіном.

Результати досліджень: при гістологічному дослідженні паренхіми здорових чвертей нелактуючих корів встановили: розмір альвеол менше в порівнянні з періодом лактації і становить $11,83 \pm 1,81$ мкм. Їх просвіт відсутній або заповнений десквамованим епітелієм. У внутрічасточковій сполучній тканині збільшено число клітинних елементів – нейтрофілів, макрофагів. В міжчасточкових вивідних протоках помітна проліферація молодих епітеліальних клітин.

Таким чином, для паренхіми здорового вим'я в другу фазу постлактаційних змін найбільш характерні мітози залозистого епітелія альвеол і міжчасточкових вивідних протоків, що вказує на превалювання процесів регенерації.

Для паренхіми чвертей вим'я, уражених субклінічним маститом, характерно наявність альвеол неоднакового розміру (від 0,75 до 82,5 мкм при середньому значенні $27,79 \pm 4,15$ мкм).

Епітеліальні клітини вакуолізовані, їх апікальний кінець зруйнований, що вказує на процеси секреції в просвіт альвеол. Спостерігалось атрофія альвеол внаслідок каріолізису і пікнозу залозистих клітин.

Встановлені ділянки продуктивного запалення у вигляді потовщень альвеолярних стінок залози за рахунок інфільтрації лімфоїдно-гістіоцитарними клітинами.

Таким чином, всередині сухостійного періоду для скритого маститу характерні деструкція, альтерація, атрофія залоз, епітелію альвеол і малих вивідних протоків, проліферація стромы, що вказує на превалювання

деструктивних процесів.

З метою контролю пістлактаційного маститу нами запропоновано модель діагностико-терапевтичного алгоритму (ДТА), в основу якої покладена гістологічна діагностика маститу. З наступом сухостійного періоду молочна залоза випадає з під контроль ветеринарної служби господарств. Крім того, серед ветеринарних фахівців відсутнє чітке розуміння того, що для відповідного контролю маститної ситуації в молочних стадах потрібен не фрагментарний підхід, а послідовне і чітке виконання всіх пунктів програми оздоровлення стада від маститу.

Під ДТА розуміють поетапне виконання дій ветеринарної служби по забезпеченню ефективності контролю маститу в період сухостою.

Крім того, він оптимізує ветеринарну службу молочної ферми або комплексу, запобігає помилкам.

ДТА контролю пістлактаційного маститу у корів включає наступні пункти:

- обстеження корів на мастит перед запуском і лікування хворих;
- санація вим'я зразу після закінчення лактації або застосування аплікаційним шляхом плівко-антисептичного покриття;
- клінічне обстеження молочної залози візуально і цитологічна діагностика субклінічного маститу через 2 тижні після завершення лактації і за 7-10 діб до отелення;
- дослідження секрету вим'я всередині сухостою візуальним або цитологічним експрес-методом.

Дієвість ДТА контролю мастита сухостійних корів визначається не лише досконалістю її складових елементів, але і професіоналізмом виконавців.

Література

1. Семиволос А.М. Действие биорезонансного препарата на коров при субклиническом мастите / Семиволос А.М., Калюжный С.И., Маслов Д.Л. // Материалы московской науч.-практ. конф. «Теория и практика ветеринарной гомеопатии и акупунктуры». – Москва, 2005 – С. 121-125.
2. Головкин А.И. Этиопатогенез и терапия мастита у коров / А.И.Головкин, В.Я.Вечтомов, С.А.Гужвинская и др. // Ветеринария сельскохозяйственных животных. – 2005. - № 5. – С. 56-59.
3. Полянцев Ю.Н. Гистологическая картина вымени сухостойных коров при гнойно-катаральном мастите / Ю.Н.Полянцев // Новое в борьбе с незаразными болезнями, бесплодием и маститами крупного рогатого скота : Сб. научн. тр. – Персиановка, 1983. – С. 79-82.
4. Duitschaever C.L. Cells in bovine secretion: Differential staining in suspension, collecting, counting and examine on millipore membrane / C.L. Duitschaever, A.G. Leggatt // Stain Technology. – 1997. – 4 с. – P.183-194.

Микроанатомическая картина паренхимы молочной железы коров в период инволюции в норме и при мастите. Роман Л.Г.

Изучены гистоструктурные изменения в паренхиме сухостойных коров во время инволюции в здоровых и пораженных маститом долях вымени.

Ключевые слова: постлактационный мастит, инволюция, сухостойные коровы.

Microanatomic picture of involuting parenchyma mammary gland of cows et norma et mastitis.

L.G.Roman

Gistostructural changes in involuting mammary gland of cows at normal and affected quarters have been studied.

Key words: postlactation mastitis, involution, dry cows.